Pojasnilo k javnemu posvetovanju o reviziji sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa

Namen tega obvestila je pojasniti cilj in področje uporabe predloga za revizijo sporočila Komisije o merilih za analizo združljivosti državne pomoči za spodbujanje izvajanja pomembnih projektov skupnega evropskega interesa z notranjim trgom (v nadaljnjem besedilu: sporočilo o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa). Spremlja javno posvetovanje o osnutku revidiranega sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa, ki bo trajalo 8 tednov.

Državljani, organizacije, podjetja in javni organi so pozvani, da izrazijo svoje mnenje o predlogu Komisije za revidirano sporočilo o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa. Poleg posvetovanja bo organizirano tudi srečanje z državami članicami, na katerem bodo zbrane povratne informacije o osnutku sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa.

Deležniki so pozvani, da predložijo svoje pripombe v elektronski obliki in jasno navedejo, ali je njihov odgovor zaupen. V takem primeru je treba predložiti tudi nezaupno različico odgovora, ki se lahko objavi na spletni strani GD za konkurenco. Vsi kontaktni podatki so na voljo na strani javnega posvetovanja.

1. Ozadje

Pomembni projekti skupnega evropskega interesa lahko znatno prispevajo k doseganju strateških ciljev Unije, zlasti glede na njihove pozitivne učinke prelivanja. Omogočijo lahko povezovanje držav članic in deležnikov po vsej Uniji, da bi premagali pomembne tržne ali sistemske pomanjkljivosti in družbene izzive, ki jih sicer ne bi bilo mogoče obravnavati.

Komisija v sporočilu o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa[1], ki je bilo prvič sprejeto leta 2014, določa pogoje, pod katerimi se lahko državna pomoč za izvajanje pomembnih projektov skupnega evropskega interesa šteje za združljivo z notranjim trgom v skladu s členom 107(3)(b) Pogodbe.

Komisija je leta 2019 začela ocenjevanje sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa v okviru preverjanja primernosti[2] svežnja za posodobitev državne pomoči iz leta 2012, da bi ocenila, ali so pravila še primerna za svoj namen. Rezultati so pokazali, da so pravila načeloma dobro delovala, vendar so potrebne nekatere omejene prilagoditve za obdobje po tem.

Komisija je 11. decembra 2019 objavila sporočilo o zelenem dogovoru, v katerem je opredelila politike, na podlagi katerih bo Evropa do leta 2050 postala prva ogljično nevtralna celina. Za uresničitev evropskega zelenega dogovora je potrebno ukrepanje vseh sektorjev.

Poleg tega je bila 19. februarja 2020 predstavljena evropska digitalna strategija, katere cilj je ljudem in podjetjem omogočiti digitalno preobrazbo ter hkrati pomagati pri doseganju njenih ciljev za podnebno nevtralno Evropo do leta 2050.

Ta dvojni prehod na zeleno in digitalno gospodarstvo zahteva tudi prilagoditev sedanjih pravil o državni pomoči.

[1] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:52014XC0620(01)
[2] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_19_182

Sporočilo o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa bo prenehalo veljati konec leta 2021[3]. Sprejetje novega sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa je predvideno v drugi polovici leta 2021.

2. Predlagane spremembe v osnutku besedila sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa

Revizija sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa se v veliki meri opira na rezultate, dokaze in podatke, zbrane v okviru ocene sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa, vključno s ciljno usmerjenim posvetovanjem in javnim posvetovanjem o vseh pravilih, zajetih v preverjanju primernosti[4], v povezavi z izkušnjami Komisije, ki izhajajo iz njene prakse, zlasti iz treh sklepov o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa o raziskavah in inovacijah (enega o mikroelektroniki, odobrenega decembra 2018, in dveh o vrednostni verigi baterij, odobrenih decembra 2019 oziroma januarja 2021). Poleg tega je treba sporočilo posodobiti, da bi upoštevalo nove glavne prednostne naloge politike, kot sta zeleni dogovor in digitalna strategija.

Na podlagi rezultatov ocene sporočilo o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa na splošno ustreza svojemu namenu. Zlasti se je izkazalo za ustrezen instrument za spodbujanje nastanka pomembnih čezmejnih, integriranih in skupnih projektov v okviru strateških vrednostnih verig, ki spodbujajo skupni evropski interes.

V zvezi s tem se zdi, da je nadomestitev prejšnjih sektorskih pravil za ocenjevanje pomembnih projektov skupnega evropskega interesa z namenskimi in interdisciplinarnimi smernicami dosegla svoja cilja, in sicer pojasnitev meril za upravičenost in združljivost državne pomoči za pomembne projekte skupnega evropskega interesa ter povečanje predvidljivosti ocene Komisije.

Konkretneje, osnutek sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa je sicer večinoma nespremenjen v primerjavi s sporočilom iz leta 2014, vendar je bil revidiran s poudarkom na naslednjih področjih.

<u>Odprtost in vključevalni značaj pomembnih projektov skupnega evropskega interesa</u>

Zdi se, da obstoječe zahteve za upravičenost (npr. najmanjše število držav članic, da se projekt lahko šteje za pomemben projekt skupnega evropskega interesa) in pozitivni kazalniki (npr. odprtost pomembnih projektov skupnega evropskega interesa) ne zadostujejo za zagotovitev, da se zasnova pomembnih projektov skupnega evropskega interesa izvaja na popolnoma odprt in vključujoč način.

Zato se zdi primerno nekoliko povečati minimalno število sodelujočih držav članic, hkrati pa ohraniti možnost manjšega števila sodelujočih držav članic, kadar to upravičuje narava projekta, in zahtevati, da imajo vse zainteresirane države članice resnično priložnost za sodelovanje v nastajajočem pomembnem projektu skupnega evropskega interesa (glej točki 17 in 18 osnutka sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa).

<u>Vloga MSP</u>

Medtem ko je več MSP sodelovalo v treh integriranih pomembnih projektih skupnega evropskega interesa na področju raziskav, razvoja in inovacij, odobrenih od leta 2014, pravila iz sporočila o

[3] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_1247
[4] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2044-Fitness-check-of-2012-State-aid-modernisation-package-railways-guidelines-and-short-term-export-credit-insurance/public-consultation

pomembnih projektih skupnega evropskega interesa sama po sebi ne obravnavajo posebnega položaja MSP.

Glede na posebno vlogo, ki jo imajo MSP v gospodarstvu EU, je pomembno, da lahko MSP sodelujejo v pomembnih projektih skupnega evropskega interesa in imajo od njih koristi. Poleg tega je glede na to, da je za manjše zneske pomoči, na primer za MSP, načeloma manj verjetno, da bodo neupravičeno izkrivljali konkurenco, primerno uvesti izrecno načelo sorazmerne ocene (glej točko 5 osnutka sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa).

Poleg tega je primerno tudi spodbujati velika podjetja, ki sodelujejo v pomembnih projektih skupnega evropskega interesa, da vključijo MSP v različnih državah članicah kot svoje partnerje, tako da bodo lahko imela MSP čim več koristi od pomembnih projektov skupnega evropskega interesa (glej točko 22d) osnutka sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa).

Posodobitev sedanjih prednostnih nalog in strategij EU

Sedanje sporočilo o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa ne odraža v celoti nedavnega razvoja politike EU, zlasti evropskega zelenega dogovora, digitalne strategije in strategije za industrijo/MSP.

Zato je treba vključiti sklice na novejše ustrezne pobude (glej točke 4, 5 in 15 osnutka sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa).

Poleg tega je primerno izrecno priznati možnost, da se v okviru sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa ocenijo veliki čezmejni projekti na zdravstvenem ali digitalnem področju, ki so zelo pomembni za zadevne strategije (glej točko 26 osnutka sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa).

Preprečevanje negativnih učinkov pomoči za pomembne projekte skupnega evropskega interesa in nadaljnje zagotavljanje sorazmerne pomoči

Da bi dodatno okrepili evropski značaj pomembnih projektov skupnega evropskega interesa in zagotovili skladnost s kohezijsko politiko EU, je primerno uvesti posebne določbe za obravnavo pogojev premestitve (glej točko 49 osnutka sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa).

Za zagotovitev, da pomoč ostane sorazmerna v primeru dodatnih neto prihodkov, ki jih prejemniki pomoči zaslužijo s projektom, ki prejema pomoč, je primerno uvesti izrecno določbo o možnosti, da Komisija zahteva ustrezne mehanizme za vračilo sredstev (glej točko 37 osnutka sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa). Primerno je tudi zahtevati, da mora biti sofinanciranje upravičenca znatno (glej točko 20 osnutka sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa).

Druga pojasnila in posodobitve

Ob upoštevanju zahtev po pojasnilih, izraženih med posvetovanji v okviru preverjanja primernosti, in glede na prakso primera se zdi primerno posodobiti, nekoliko spremeniti ali prestrukturirati nekatere določbe sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa, zlasti glede: opredelitve „integriranega projekta“ (glej točko 13 osnutka sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa); prisotnosti tržnih ali sistemskih pomanjkljivosti ali družbenih izzivov (glej točko 16 osnutka sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa); opredelitve „prvega industrijskega razvoja“ (glej točko 25 osnutka sporočila o pomembnih projektih skupnega

evropskega interesa); ocene hipotetičnih scenarijev (glej točko 32 osnutka sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa); kumulacije (glej točko 36 osnutka sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa) ter preglednosti (glej točki 50 in 51 osnutka sporočila o pomembnih projektih skupnega evropskega interesa).